

Схвалено Науково-методичною комісією з етики Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України до використання в навчально-виховному процесі (протокол №3 від 06.09.2007 р.)

"Абетка рівності" підготовлена до Дня гендерної грамотності, який проводиться 10 вересня 2007 року, в рамках Року гендерної рівності (Постанова Кабінету Міністрів України №741 від 16.05.2007 р.) за спільноЯ ініціативи Міністерства освіти і науки України, Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за підтримки Програми розвитку ООН в Україні.

Автор тексту: Павло Полянський, кандидат історичних наук

Ілюстрації:

У 2007 році Європейською Комісією було проведено конкурс дитячого малюнка на тему гендерної рівності, серед дітей віком 8–10 років, з 61 країни світу.

До книги увійшли окремі малюнки учасників конкурсу, проведеного Представництвом Європейської Комісії в Україні. Їх автори: Нуднова Ярослава, сш №122, м.Харків – призер конкурсу в регіоні від країн-сусідів Європейського Союзу

Переможці фінального туру конкурсу в Україні:

Гасанова Каміла, ліцей №149, м.Харків

Івтушук Геннадій, сш №31, м.Харків

Переможці першого туру конкурсу в Україні:

Кореїна Наталія, школа- інтернат, с.Терпиння

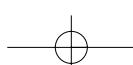
Кулаков Микита, школа- інтернат, с.Терпиння

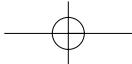
Рагушенко Анатолій, Художня школа №4, м.Запоріжжя

На першій сторінці обкладинки:

«Рівність», Копан Марія, 1997р.н., Будинок дитячої творчості м. Старобельск

Це видання підготовлене в межах виконання «Програми рівних можливостей», яку впроваджує Програма розвитку ООН (ПРООН) в Україні. Думки, висновки чи рекомендації належать авторам та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди ПРООН чи інших організацій та закладів системи ООН.

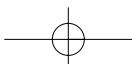
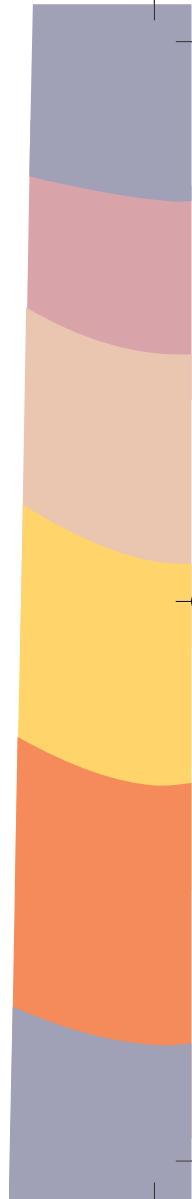

Жінка і чоловік повинні бути рівними, але різними

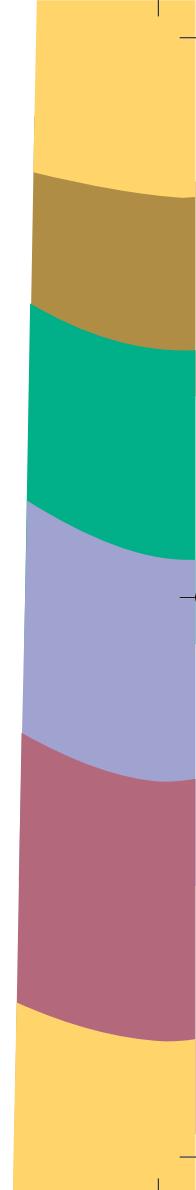
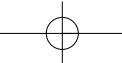
Людина з'являється на світ, щоб бути щасливою. Звісно, всі ми маємо різні уподобання, здібності, прагнення: хтось захоплюється спортом, а хтось – музикою, одні прагнуть зробити кар'єру в бізнесі, а інші – вирощувати хліб, моделювати одяг, будувати літаки, писати картини. Щоб кожен з нас досяг омріянного щастя й займався тим, до чого лежить душа і є хист, ми повинні мати рівні можливості для навчання, лікування, створення сім'ї, здобуття професії, отримання цікавої й високооплачуваної роботи. Все повинно залежати лише від нашої наполегливості у прагненні досягти успіху, а не від того, жіночої ми чи чоловічої статі.

Ще від народження дитина потрапляє у світ, де існують забобони та упередження (стереотипи), про те, якою повинна бути «справжня дівчинка – майбутня господиня», а яким – «справжній хлопчик – майбутній воїн і захисник». Спочатку нас кладуть у дитячі колиски різного кольору, перев'язують стрічками різного кольору, пізніше відводять до «дівчачих» і «хлопчачих» гуртків та секцій; навіть уроки праці у школі проводяться окремо для дівчат та хлопців... Далі, у дорослому житті, чуємо про

Кулаков Микита, школа – інтернат, с. Терпиння

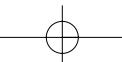
«жіночі» й «чоловічі» професії, «жіночі» й «чоловічі» обов'язки у родині, «жіночі» й чоловічі зарплати. Навіть приказки та примовки, на кшталт «вислухай жінку та зроби навпаки», вважаються «народною мудрістю»...

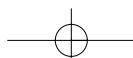
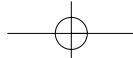
Про внесок і заслуги чоловіків відомо багато, адже саме чоловіки – головні персонажі кінострічок, підручників; вони – часті гості на телекрані. Жінки ж, як правило, залишаються за кадром.

Заробітна плата жінок майже на третину менша, ніж чоловіків, і безробітних серед жінок значно більше, пенсія жінок через 20–30 років становитиме менше половини пенсії чоловіків.

У той же час, сьогодні більше жінок, ніж чоловіків, навчаються на лікарів та юристів; жінки є основними покупцями продукції, здійснюючи до 80 відсотків покупок ліків, продуктів харчування, меблів та інших побутових речей. Жінки також більше, ніж чоловіки, витрачають часу на ведення домашнього господарства: від 24 до 35 годин на тиждень порівняно з 7 годинами у чоловіків. Окрім того, що це несправедливо, так це ще й невигідно для країни, адже в державах з високим ступенем гендерної рівності жінок і чоловіків більш високими темпами зростає економіка й добробут громадян, скорочується кількість знедолених.

Від українських чоловіків також можна почути нарікання на гендерну

дискримінацію. Так, ще донедавна, відпустку із догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з виплатою за ці періоди допомоги з державного соціального страхуванню мали лише жінки. Тепер її також можуть отримати батько, бабуся, дід чи інший родич. Тепер, як і свого часу прем'єр-міністри–чоловіки Фінляндії та Великої Британії, українські чоловіки можуть брати «декретні» відпустки. Хоча при вирішенні питання, з ким із батьків залишатимуться неповнолітні діти при розірванні шлюбу, закон і не надає переваг жінці чи чоловікові, але при його застосуванні суди майже завжди стають на бік матері.

Інший приклад – чоловіки в Україні мають право всиновлювати дітей нарівні з жінками, але, на відміну від жінок, їм не може надаватися відпустка тривалістю 56 календарних днів (70 календарних днів при усиновленні двох і більше дітей) з виплатою державної допомоги.

Жінки, середня тривалість життя яких 74 роки, виходять на пенсію в 55 років, а чоловіки, які в середньому живуть 62 роки, – у 60 років. Показово, що чоловіки не вважають себе дискримінованими, бо в суспільстві існує стереотип, що «справжній чоловік» не повинен нарікати чи скаржитися...

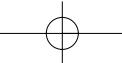
Виходить, що, ніби-то існує «замкнене коло», яке неможливо розірвати? Зовсім ні! Для забезпечення гендерної рівності потрібно, на

Корвіна Наталія, школа №10, с.Терпиння

Гасанова Каміла, ліцей №149, м.Харків

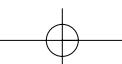

перший погляд, небагато: 1) прийняти необхідні закони; 2) домогтися їх неухильного виконання; 3) подолати гендерні стереотипи в суспільстві.

Перше завдання у значній мірі вже виконане. Ще наприкінці минулого століття закони про рівність статей були прийняті в Данії, Швеції, Норвегії, а згодом їх приклад наслідували Ісландія, Фінляндія, Канада, Литва, Японія, Франція, Німеччина, Словенія, Хорватія, Румунія, Естонія та ряд інших країн.

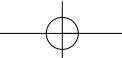
У результаті вжитих заходів у Великій Британії представництво жінок на вищих державних посадах збільшилося до 45–50 відсотків. У Бельгії п'ять років тому було прийнято конституційні зобов'язання, згідно з якими органи влади, в яких не представлені жінки, вважаються неконституційними. У Франції на партії, що не забезпечують рівноваги статей у своїх передвиборчих списках, накладають значні грошові штрафи.

Законодавство України, насамперед Конституція, також закріплює гендерну рівність у нашій країні. У статті 24 Основного Закону записано: “Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько–політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї;

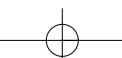

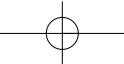
Івтушук Геннадій, СШ №31, м.Харків

спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров`я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям”.

Більше того – в Україні прийнято окремий Закон „Про забезпечення рівних прав і рівних можливостей жінок і чоловіків”, який вступив у силу з 1 січня 2006 року, який передбачає покарання за дискримінацію за статевою ознакою. Закон також зобов’язує політичні партії, виборчі блоки під час висунення кандидатів у народні депутати України забезпечити адекватне представництво жінок і чоловіків у виборчих списках, за ним забороняється відмовляти у прийнятті на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування за статевою ознакою, роботодавцям забороняється, за окремими винятками, в оголошеннях про вакансії пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам. За міжнародними стандартами мінімальним представництвом однієї зі статей, яке дає підстави відносити країну до держав з усталеною демократичною системою, вважається 10 відсотків. А гендерно-збалансованим вважається співвідношення 30:70 представників тієї чи

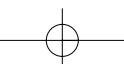
A vertical decorative bar on the left side of the page, composed of five horizontal stripes in red, dark red, green, purple, and yellow.

іншої статі. Серед інших 192 держав світу Україна у 2000 році приєдналася до Цілей розвитку тисячоліття прийнятих на Саміті Тисячоліття ООН. Серед глобальних цілей, що стоять перед людством, таких як подолання бідності та запобігання поширенню інфекційних хвороб та ВІЛ-інфекції – досягнення до 2015 року рівності жінок і чоловіків. До цих Цілей приєдналася і Україна, поставивши за мету досягти Гендерно-збалансованого представництва жінок і чоловіків у законодавчій та вищій виконавчій владі.

Справа тепер за тим, щоб закони виконувалися. Належить створити такі умови, щоб жінки й чоловіки:

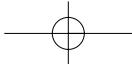
- були економічно незалежними;
- могли поєднувати роботу й кар'єру з сімейними обов'язками;
- мали рівний доступ до престижної і високооплачуваної роботи;
- мали однакові права на просування по службі тощо.

Подолання Гендерних стереотипів – справа кожної(го) з нас окремо й усього загалу в цілому. Стереотипи дуже живучі, але вони безсилі проти освічених, толерантних і демократично налаштованих людей. Запорука

A vertical decorative bar on the right side of the page, featuring a colorful illustration of a house, trees, and flowers.

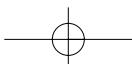
Рагушенко Анатолій, Художня школа №4, м.Запоріжжя

успіху у цій справі як у дотриманні законодавства, так і у гендерно-врівноваженому ставленні одне до одного представників обох статей у школі, університеті, на робочому місці, у побуті.

... У 2007 році дев'ятирічна харківська школярка Ярослава Нуднова зі своїм малюнком «Хлопчики і дівчатка мають однакові права» стала переможницею від України Міжнародного конкурсу серед 8–10 річних дітей з 61 країни світу, що проводився Європейською Комісією. Ярослава зобразила в космічному просторі земну кулю, яку з обох боків утримують своїми руками жінка і чоловік, на вершині планети за учнівським столом сидять дівчинка–учениця та хлопчик–учень.

Малюнок юної художниці наочно демонструє, що мир, добробут і гармонія на Землі можуть бути досягнуті лише тоді, коли жінки й чоловіки спільно, на засадах рівноправності й взаємодопомоги, творитимуть краще життя для себе, своїх батьків та дітей.

Нуднова Ярослава, сш №122, м.Харків

Україна

Програма розвитку ООН в Україні

Кловський узвіз, 1
Київ, 01021

Тел.: +38 (044) 253 9363
Факс: +38 (044) 253 2607
www.undp.org.ua

Представництво Європейської Комісії в Україні

бул. Круглоуніверситетська, 10
Київ, 01024

Тел.: +38 (044) 253-30-20
Факс: +38 (044) 230-23-90
www.delukr.ec.europa.eu